

Potreba knihy, ktorá by prehľadným spôsobom informovala čitateľa o najvýznamnejších filozofických osobnostiach toho-ktorého národa, nie je azda nikdy splnená a keď niekedy ustupuje do pozadia, tak len preto, aby sa neskôr prejavila ešte s väčšou nástojčivosťou. Ku knihám, ktoré si kladú za úlohu čitateľa hodnotným spôsobom informovať, patrí aj práca Ernsta Friedricha Sauera *Deutsche Philosophen, Von Eckhart bis Heidegger*, s podtitulom Einführung, Kritik und Vorschläge*.

E. F. Sauer sa snaží čitateľa predovšetkým uviesť do myšlienkového sveta významných nemeckých filozofov; ide mu najmä o tie osobnosti, ktoré nejakým spôsobom ovplyvnili ďalší vývin filozofického myslenia v Nemecku, no vo väčšine prípadov i za jeho hranicami, a ktoré tak vytvárali nemeckú a spoluvytvárali európsku filozofickú tradíciu. Sauer hľadá začiatky nemeckej filozofie u Majstra Eckharta, ktorého charakterizuje ako „veľkého mystika, ale malého filozofa“ (14), no zdôrazňuje predovšetkým jeho priekopnícku zásluhu o vytvorenie nemeckej filozofickej reči a u Mikuláša Kusánskeho, pri ktorom vysoko hodnotí — okrem náuky o protikladoch — zvýšenie dôrazu na význam jednotlivca vo filozofickom obraze sveta. Ďalej, po dvestoročnom časovom odstupe, nasleduje Leibniz, Kant; autor vynecháva Fichteho a Schellinga a pokračuje filozofickými charakteristikami Hegela, Marxa, Schopenhauera, Nietzscheho, Husserla, Schelera a končí výkladom Jaspersovho a Heideggerovho učenia.

Z jednotlivých častí knihy stojí za zmienku autorov výklad teórie štátu u Mikuláša Kusánskeho, hodnotenie Schopenhauerovho pesimizmu, kritika Husserlovej teórie poznania a rozbor filozofických ná-

zorov Maxa Schelera a Martina Heideggera.

Členenie látky a forma knihy sú podmienené tým, že ide vlastne o súhrn dvadsiatich prednášok, ktoré na seba iba voľne naväzujú. Na prvý pohľad informatívny charakter jednotlivých kapitol-prednášok je do určitej miery vyvážený autorovou snahou nechať sa inšpirovať myšlienkami objektov svojho bádania: tak napr. v kapitole o Edmundovi Husserlovi sa zaoberá zaujímavým návrhom na zriadenie vedeckej inštitúcie pri Organizácii spojených národov, akejsi filozofickej akadémie, ktorá by sa venovala predovšetkým axiologickým problémom a otázkam teórie vedy a dopomohla by tak azda k vytvoreniu základov jednotnej teórie hodnôt, dôležitej najmä z hľadiska ďalšieho rozvoja filozofie i špeciálnych vied.

Aj keď práci E. F. Sauera možno vyčítať niektoré nedostatky (najmä nedostatočné spracovanie vývinových súvislostí a myšlienkových závislostí v celku nemeckej filozofie a predovšetkým v rámci celoeurópskeho filozofického vývinu — čo je, pravda, značne podmienené vytýčenou problematikou i spôsobom jej spracovania), nemožno autorovi uprieť snahu o originálny prístup k chápaniu myšlienkového odkazu nemeckých filozofov. Skutočnosť, že kniha okrem prehľadného spracovania portrétov jednotlivých filozofických osobností obsahuje aj inšpirujúce momenty a pozitívne návrhy na riešenie niektorých páličivých otázok súčasného stavu rozvoja filozofie, je podľa nášho názoru dostatočným dôvodom pre jej četbu.

Dalimír Hajko

* Musterschmidt Verlag, Göttingen—Frankfurt—Zürich 1968, 260 strán.